

Uit Freinetnieuws 14 april 1997

Vernieuwing, brevetten en portfolio's

Vernieuwing is het tijdschrift voor onderwijs en opvoeding en wordt uitgegeven door de Stichting Vernieuwing en uitgeverij Van Gorcum. Het blad verschijnt in samenwerking met het SOVO, het Samenwerkingsverband van Organisaties voor Onderwijs-vernieuwing, waar ook de Freinetbeweging in participeert.

In het maartnummer van Vernieuwing stonden verschillende artikelen over reflectie van leerlingen en studenten op hun werkzaamheden op school. Twee artikelen handelden over de portfoliomethode, een werkwijze die gehanteerd wordt in het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie. De portfoliomethode heeft als doel dat leerlingen, studenten een beeld krijgen op de leerprocessen waar ze in zitten en in de gaten krijgen hoe ze daar zelf aan bij kunnen dragen. Tegelijkertijd toont zo'n portfolio wat je kunt: voor het primair onderwijs moet ik dan denken aan werkstukken, verslagen van presentaties, de mooiste teksten, samenvattingen van rekenverhalen, een foto van je bijdrage aan het schoolfeest, maar ook je mooiste recensie, je scores op het PI dictee, de rekentoets.

Voortdurend stel je zoiets bij met het kind: dit had je toen, dit deed je de afgelopen periode, dit waren je doelen, wat heb je bereikt. Het zijn voor mij nog slechts wat ideeën en gedachten.

Bij het lezen van de artikelen moest ik terugdenken aan de brevetten die we in Malden hanteerden. Elk kind een klappertje met brevetten, per gebied geordend. Jij als leerkracht hield bij wat of kinderen deden, lieten zien aan de groep. Zo ontstond heel langzaam een beeld van de ontwikkeling van het kind. Je besprak de brevetten met de kinderen en de ouders. Op de voorkant van het brevet tekende je aan welke leerdoelen waren bereikt en op de achterkant van het brevet werd het proces beschreven. Het was een wel heel bewerkelijke methode, maar wel een heel goede.

Als ik nog terug blader in de oude brevettenklappers van mijn dochters, die toen in Malden onderwijs genoten is dat smullen geblazen. Ook voor Anneke en Geeske zelf overigens. Kinderen konden besluiten zelf voor een brevet te werken. En dat gebeurde ook. In voorgaande versies van de brevettenserie werkten de kinderen ook aan meesterstukjes, een soort afsluiting van een brevet. Je moest een bewijs leveren dat je iets onder de knie had.

Volgens mij zijn er op dit moment binnen de beweging geen scholen meer die met brevetten werken. Het is te bewerkelijk en er is te weinig tijd (prioriteit) om het te veranderen. Het APS is op dit moment actief met de ontwikkeling van het portfolio-instrument. We kunnen verwachten dat er in eerste instantie niet gemikt zal worden op het primair onderwijs, maar mogelijk dat de materialen die voor het voortgezet onderwijs ontwikkeld worden voor ons betekenis kunnen krijgen als we op zoek gaan naar een passende vorm van evaluatie en registratie op freinetscholen. Misschien zijn er mensen zijn die met mij van gedachten zouden willen wisselen over dit onderwerp.